

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ 26 ” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ВСТУП У ФАРМАЦІЮ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 2

Форма навчання денна та заочна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра фармації
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри фармації « 16 » червня 2020 року (протокол №20).

Завідувач кафедри _____ (підпис) (О.В.Геруш)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін фармацевтичного профілю
«_17_» червня 2020 року (протокол №_6_).

Голова предметної методичної
комісії _____ (підпис) (О.В.Геруш)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Геруш Олег Васильович – завідувач кафедри, кандидат фармацевтичних наук, доцент, gerush.oleg@bsmu.edu.ua ; Богдан Наталія Степанівна – асистент кафедри, кандидат фармацевтичних наук, bohdan@bsmu.edu.ua Блажієвська Олесь Михайлівна – асистент кафедри, Olesyablazh@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/farmatsiyi/
Веб-сайт кафедри	http://pharmak.bsmu.edu.ua/
E-mail	pharmacy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Целана, 9
Контактний телефон	+38 (0372) 55-92-89

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна	
	денна	заочна
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекції	20	4
Практичні заняття	20	6
Семінарські заняття	20	-
Самостійна робота	30	80
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль	

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Вступ у фармацію – наука, яка вивчає історичний шлях розвитку фармації і аптечної справи в Україні та світі.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
історія та культура України	організація та економіка фармації
загальна історія	етика та деонтологія у фармації
хімія	соціальна фармація
фізика	технологія ліків
інформатика	лікарська токсикологія
	клінічна фармація та фармацевтична опіка
	фармацевтичний менеджмент та маркетинг

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знання історичного шляху розвитку фармації і аптечної справи, детальне і ґрунтовне ознайомлення студентів з історією фармацевтичної науки та практики; формування у студентів теоретичних основ та важливих професійних навичок щодо організації забезпечення лікарськими засобами населення, знання основ належної аптечної практики; формування у студентів первинних професійних знань

щодо вимог до виробничої діяльності аптек, правил техніки безпеки та санітарно-протиепідемічного режиму виробничого відділу аптеки; набуття студентами практичних компетенцій у сфері професійної діяльності фармацевтичних працівників.

6.2 Завдання: Основними завданнями вивчення є формування у студентів історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природознавчих та спеціальних дисциплін, знання історичних витоків фармації;

- ознайомлення студентів з організацією роботи аптеки, завданнями та функціями аптеки, її організаційною структурою, загальними принципами забезпечення лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту населення й закладів охорони здоров'я;
- знайомство з нормативно-правовими та законодавчими актами України, вимогами належної аптечної практики (НАП) до виготовлення ЛЗ в умовах аптек, основними завданнями та функціями аптечних закладів, охороною праці та технікою безпеки фармацевтичних працівників,
- набуття умінь з дозування, фасування та пакування лікарських засобів в аптечній практиці та ознайомлення студентів з робочими місцями й обладнанням виробничого відділу аптеки.;
- підвищення загальнокультурного рівня сучасного молодого спеціаліста, виховання гордості та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

7.2. загальні:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

ПРЗ 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРЗ 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРЗ 4. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.

ПРЗ 9. Здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРФ 1. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

Тематична структура модуля (змістових модулів).

МОДУЛЬ 1. «Вступ у фармацію»

Змістовий модуль 1. «Вступ у фармацію: історія медицини та фармації»

Тема 1. «Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи. Фармація в епоху середньовіччя.»

Тема 2. «Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття.

Розвиток медицини та фармації в Україні в XVIII – XIX століттях. Розвиток медицини та фармації в Україні в першій половині XX століття. Фармація в Україні у другій половині XX – на початку XXI століття.

Тема 3. «Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном. Історія становлення та розвитку фармації на Буковині. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.»

Тема 4. «Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.»

Тема 5. «Поточний контроль змістового модулю 1»

Змістовий модуль 2. «Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з організації та економіки фармації»

Тема 6-7. «Аптека як заклад охорони здоров'я. Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.»

Тема 8. «Організація роботи рецептурно-виробничого відділу. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.»

Тема 9. «Організація рецептурного відпуску лікарських засобів. Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.»

Тема 10. «Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних лікарських засобів. Контроль якості ліків та інших товарів аптечного асортименту.»

Тема 11. «Організація роботи відділу запасів. Автоматизація роботи аптеки.»

Тема 12. «Поточний контроль змістового модулю 2»

Змістовий модуль 3. «Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з технології ліків»

Тема 13-14. «Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек. Таро-пакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.»

Тема 15-16. «Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів. Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів.»

Тема 17-18. «Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску рідких та м'яких лікарських засобів. Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.»

Тема 19. «Поточний контроль змістового модулю 3»

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Аудиторні			С.р.	Інд.		Аудиторні			С.р.	Інд.
Л		П	С	Л				П	С			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1. «Вступ у фармацію»												
<i>Змістовий модуль 1. «Вступ у фармацію: історія медицини та фармації»</i>												
Тема 1. «Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи. Фармація в епоху середньовіччя.»	8	6		2				4				4
Тема 2. «Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття. Розвиток медицини та фармації в Україні в XVIII – XIX століттях. Розвиток медицини та фармації в Україні в першій половині XX століття. Фармація в Україні у другій половині XX – на початку XXI століття.»	6	4		2				4				4
Тема 3. «Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном. Історія становлення та розвитку фармації на Буковині. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.»	7	5		2				9	1			8
Тема 4. «Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.»	3	1		2				5	1			4
Тема 5. «Поточний контроль змістового модулю 1»	2			2								
Разом за змістовим модулем 1	26	16		10				22	2			20
<i>Змістовий модуль 2. «Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з організації та економіки фармації»</i>												
Тема 6-7. «Аптека як заклад охорони здоров'я. Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.»	9	2	2	1	4			10	1	1		8

Тема 8. «Організація роботи рецептурно-виробничого відділу. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.»	7		2	1	4		9		1		8	
Тема 9. «Організація рецептурного відпуску лікарських засобів. Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.»	5		2	1	2		4				4	
Тема 10. «Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних лікарських засобів. Контроль якості ліків та інших товарів аптечного асортименту.»	4		2		2		4				4	
Тема 11. «Організація роботи відділу запасів. Автоматизація роботи аптеки»	5			1	4		8				8	
Тема 12. «Поточний контроль змістового модулю 2»	2		2									
Разом за змістовим модулем 2	32	2	10	4	16		35	1	2		32	
Змістовий модуль 3. «Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з технології ліків»												
Тема 13-14. «Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек. Таропакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.»	10	2	2	2	4		11	1	2		8	
Тема 15-16. «Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів. Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів.»	8		2	2	4		8				8	

Тема 17-18. «Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску рідких та м'яких лікарських засобів. Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.»	10		2	2	6		12				12	
Тема 19. «Поточний контроль змістового модулю 3»	2		2									
Разом за змістовим модулем 3	30	2	8	6	14		31	1	2		28	
Індивідуальна робота (за наявності)												
Підсумковий модульний контроль			2						2			
УСЬОГО ГОДИН	90	20	20	20	30		90	4	6	-	80	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Д.ф.н

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Модуль 1 «Вступ у фармацію»		
1.	Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання. Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи.	2
2.	Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи (продовження).	2
3.	Фармація в епоху середньовіччя.	2
4.	Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття, а також в XVIII – XIX століттях.	2
5.	Розвиток медицини та фармації в Україні в першій половині XX століття. Фармація в Україні у другій половині XX – на початку XXI століття.	2
6.	Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном.	2
7.	Історія становлення та розвитку фармації на Буковині.	2
8.	Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.	2
9.	Аптека як заклад охорони здоров'я.	2
10.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	2
	Разом	20

З.ф.н.

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Модуль 1 «Вступ у фармацію»		
1.	Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання. Історія становлення та розвитку фармації на Буковині. Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.	2
2.	Аптека як заклад охорони здоров'я. Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	2
	Разом	4

12 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Д.ф.н

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. Вступ у фармацію		
Змістовий модуль 2. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з організації та економіки фармації		
1.	Аптека як заклад охорони здоров'я. Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.	2
2.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.	2
3.	Організація рецептурного відпуску лікарських засобів. Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.	2
4.	Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних лікарських засобів. Контроль якості ліків та інших товарів аптечного асортименту.	2
5.	<i>Поточний контроль змістового модулю 2</i>	2
Змістовий модуль 3. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з технології ліків		
6.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек. Таро-пакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.	2
7.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів. Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів.	2
8.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску рідких та м'яких лікарських засобів. Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.	2
9.	<i>Поточний контроль змістового модулю 3</i>	2
10.	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
	Разом	20

З.ф.н.

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. Вступ у фармацію		
Змістовий модуль 2. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з організації та економіки фармації		
1.	Аптека як заклад охорони здоров'я. Організація роботи рецептурно-виробничого відділу. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.	2
Змістовий модуль 3. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з технології ліків		
2.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	2
3.	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
	Разом	6

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Д.ф.н

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. Вступ у фармацію		
Змістовий модуль 1. Вступ у фармацію: історія медицини та фармації		
1.	Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи. Фармація в епоху середньовіччя.	2
2.	Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття. Розвиток медицини та фармації в Україні в XVIII – на початку XXI століття.	2
3.	Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном. Історія становлення та розвитку фармації на Буковині. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.	2
4.	Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.	2
5.	<i>Поточний контроль змістового модулю 1</i>	2
Змістовий модуль 2. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з організації та економіки фармації		
6.	Аптека як заклад охорони здоров'я. Організація роботи рецептурно-виробничого відділу. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.	2
7.	Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами. Організація роботи відділу запасів.	2
Змістовий модуль 3. Вступ у фармацію: практичні заняття в аптеці з технології ліків		
8.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	2
9.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів.	2
10.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.	2
	Разом	20

14. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Д.ф.н

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. Вступ у фармацію		
1.	Аптека як заклад охорони здоров'я.	2
2.	Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.	2
3.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу.	2
4.	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.	2
5.	Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.	2
6.	Організація роботи відділу запасів.	2
7.	Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних лікарських засобів. Контроль якості ліків та інших товарів аптечного асортименту.	2
8.	Автоматизація роботи аптеки.	2
9.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	2
10.	Таро-пакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.	2
11.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів.	2

12.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів.	2
13.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску рідких лікарських засобів.	2
14.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску м'яких лікарських засобів.	2
15.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.	2
	Разом	30

З.ф.н.

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. Вступ у фармацію		
1.	Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи. Фармація в епоху середньовіччя.	4
2.	Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття. Розвиток медицини та фармації в Україні в XVIII – на початку XXI століття.	4
3.	Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном. Історія становлення та розвитку фармації на Буковині.	4
4.	Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.	4
5.	Сучасна медицина та фармація в країнах світу.	4
6.	Аптека як заклад охорони здоров'я.	4
7.	Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.	4
8.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу.	4
9.	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів.	4
10.	Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.	4
11.	Організація роботи відділу запасів.	4
12.	Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних лікарських засобів. Контроль якості ліків та інших товарів аптечного асортименту.	4
13.	Автоматизація роботи аптеки.	4
14.	Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек.	4
15.	Таро-пакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.	4
16.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до виготовлення нестерильних лікарських засобів.	4
17.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів.	4
18.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску рідких лікарських засобів.	4
19.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску м'яких лікарських засобів.	4
20.	Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.	4
	Разом	80

15. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Написання і захист реферату.

Теми:

- «Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання.»
 - «Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до XVIII століття.»
 - «Розвиток медицини та фармації в Україні в першій половині XX століття.»
 - «Сучасна медицина та фармація в країнах світу.»
 - «Нормативно-правові та законодавчі акти України, вимоги до НАП (GPP) до забезпечення асептичних умов виготовлення лікарських засобів в умовах аптек.»
1. Опублікування доповідей в періодичній науковій пресі (тези, статті).
 2. Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, наочні приладдя).
 3. Виготовлення стендів, таблиць.

16. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ «Вступ у фармацію»

1. Лікознавство у первіснообщинному устрої.
2. Медицина і лікознавство часів рабовласництва.
3. Медицина і лікознавство стародавнього Китаю.
4. Медицина і лікознавство стародавньої Індії.
5. Медицина і лікознавство стародавнього Єгипту.
6. Медицина і лікознавство стародавньої Греції.
7. Історичне значення вчення Гіппократа.
8. Стародавньоримська фармація. Принципи лікувальної діяльності Галена
9. Лікознавство раннього середньовіччя і походження алхімії.
10. Значення алхімії для розвитку фармації.
11. Медицина і лікознавство країн Сходу.
12. Життя і медична діяльність Авіцени. Праці Авіцени з лікознавства.
13. Медична школа у Солерно.
14. Виникнення перших аптек у Європі.
15. Іатрохімія - нове направлення в хімії і медицині; життя та погляди Парацельса.
16. Розвиток науки в XVIII столітті..
17. Медицина і лікознавство централізованої Руської держави.
18. Перші аптеки і їх роль у становленні фармації на Русі.
19. Аптекарський наказ: роль, функції, напрями діяльності.
20. Розвиток фармації в ХУІІІ столітті.
21. Виникнення перших українських аптек.
22. Розвиток фармацевтичної науки в Україні.
23. Становлення і розвиток аптечної справи в Україні.
24. Стан та перспективи розвитку фармацевтичної галузі в Україні.
25. Основні завдання та функції аптеки.
26. Організаційна структура аптеки.
27. Поняття Належної аптечної практики.
28. Принципи класифікації аптек.
29. Номенклатура посад персоналу аптеки.
30. Вимоги до персоналу аптек.
31. Структурні підрозділи аптеки.
32. Санітарно-протиепідемічний режим аптечних установ.
33. Завдання і функції рецептурно-виробничого відділу.
34. Організація робочого місця провізора з прийому рецептів і відпуску ліків.
35. Рецепт – визначення, основні функції.
36. Види рецептів, форми рецептурних бланків.
37. Порядок проведення внутрішньоаптечного контролю якості екстемпоральних ЛЗ.
38. Організація вхідного контролю якості ЛЗ та інших товарів аптечного асортименту.
39. Основні правила зберігання лікарських препаратів і товарів аптечного асортименту.

40. Завдання автоматизації роботи аптеки
41. Вимоги до фасування, пакування та оформлення до безрецептурного відпуску м'яких лікарських засобів згідно СТ-Н МОЗУ 42-4.5:2015.
42. Сучасні види упаковки рідких та м'яких лікарських засобів.
43. Прилади та обладнання, що застосовуються для виготовлення м'яких лікарських форм.
44. Загальні вимоги до виготовлення стерильних лікарських засобів в умовах аптеки.
45. Вимоги до персоналу аптеки, що займається виготовленням стерильних та асептичних лікарських засобів.
46. Перелік виробничих приміщень аптеки, їх функціональне призначення та характеристика.
47. Правила техніки безпеки під час роботи у виробничих приміщеннях аптеки.
48. Вимоги до виробничих та службово-побутових приміщень аптеки та санітарні вимоги до їх прибирання.
49. Вимоги до особистої гігієни персоналу аптек.

17. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- складання алгоритму розміщення відділів аптеки. Ознайомлення з документацією фірми.
- заповнення схем та таблиць розвитку фармації та лікознавства від стародавніх часів до сьогодення
- вирішення ситуаційних задач.

18. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

Здійснюється контроль теоретичних знань та практичних навичок і вмінь. Максимальна кількість балів модульного контролю становить 200. Модуль вважається зарахований, якщо студент набрав не менше 120 балів.

Початковий рівень визначається на першому практичному занятті за допомогою письмової контрольної роботи, яка складається з 10 тестових завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі:

- індивідуального усного опитування за теоретичними питаннями на основі рекомендованої літератури, які включені до методичних розробок з відповідних тем;
- у формі тестових завдань з однією правильною відповіддю та розв'язування ситуаційних задач за темою заняття на основі рекомендацій у методичних розробках;
- у формі письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь (перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок у формі усного опитування та розв'язування тестових завдань).

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

Форми підсумкового модульного контролю успішності навчання мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки і здійснюватися у вигляді вирішення тестових завдань та ситуаційних задач. Підсумкове заняття проводиться у 3 етапи:

- I етап** - тестовий контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 10 тестових завдань, які оцінюються в 2 бали за кожне;
- II етап** - індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 5 контрольних запитань. Правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 10 бали;
- III етап** - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок у формі усної співбесіди з основних розділів вступу у фармацію: поняття про аптеку, функції аптеки, історичні аспекти створення фармації, поняття про вчених ХХ століття, види нормативно-правових актів щодо санітарного режиму в аптеці, поняття про сучасних вчених медицини та фармації. Цей етап оцінюється у 10 балів.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які повністю відвідали аудиторні навчальні заняття з дисципліни, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Студенту, який не виконав всі види робіт, передбачені навчальною програмою, з поважної причини, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

19. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Д.ф.н

Номер модуля кількість навчальних годин / кількість кредитів	Кількість змістовних модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок							Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС			
			«5»	«4»	«3»	«2»	«5»	«4»	«3»	
Модуль 1 90/3,0	3	18	6	5	4	0	12	8	4	76

*1 зняття модулю 1 – не оцінюється

З.ф.н.

Номер модуля кількість навчальних годин / кількість кредитів	Кількість змістовних модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок							Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС			
			«5»	«4»	«3»	«2»	«5»	«4»	«3»	
Модуль 1 90/3,0	2	2	50	40	30	0	20	15	10	70

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент денної форми навчання за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті ($6 \times 18 = 108 + 12$) з додаванням максимальної кількості балів за індивідуальну самостійну роботу.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці "3" на кожному занятті: $4 \times 18 = 72$ з додаванням мінімальної кількості балів за індивідуальну самостійну роботу (4): $72+4=76$.

Оцінювання індивідуальної роботи студента: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 12 балів.

Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 12 балів;

«4» – в 8 балів;

«3» – в 4 бали.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент заочної форми навчання за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті ($50 \times 2 = 100 + 20$) з додаванням максимальної кількості балів за індивідуальну самостійну роботу.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці "3" на кожному занятті: $30 \times 2 = 60$ з додаванням мінімальної кількості балів за індивідуальну самостійну роботу (10): $60+10=70$.

Оцінювання індивідуальної роботи студента: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 20 балів.

Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 20 балів;

«4» – в 15 балів;

«3» – в 10 бали.

20. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1. Базова

1. Історія медицини та фармації : навч. посіб. для студентів вищ.фармац. навч. закл. та фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А. А. Котвіцька, В. В. Горбаньов, О. О. Суриков та ін. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. – 168 с.

2. История медицины и фармации : учебное пособие для студентов иностранного факультета / А. А. Котвицкая, В. В. Горбанев, А. А. Суриков, А. В. Волкова. – Х. : НФаУ, 2014. – 124 с.

3.История медицины и фармации: учебное пособие для студентов иностранного факультета / А.А. Котвицкая, В.В. Горбанев, А.А. Суриков, А.В. Волкова. – Х. : НФаУ, 2014. – 124 с.

4. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; За ред. А.С. Немченко. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. – 360 с. – (Національний підручник).

20.2. Допоміжна

1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: Навч.посібн. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, А.А. Котвіцька, Г.Л. Панфілова та ін.; За ред. А.С. Немченко. – Х.: Авіста-ВЛТ, 2007. – 488 с.

2. Основи організації діяльності аптек у питаннях та відповідях: Навчальний посібник / Під загальною редакцією: А.С. Немченко. – Х.: НФаУ, 2015, - 73 с.

3. Основы организации и экономики фармации в вопросах и ответах: Уч. пособ. для иностр. студ. фарм. вузов в 2-х ч. / Под общ. ред. А.С. Немченко. – Х.: НФаУ, 2009.

4. Робочий зошит для практичних занять в аптеці з технології ліків: навч. посіб. для студ. 1-го курсу спец. «Фармація» / Вишневська Л.І., Половко Н.П., Ковальова Т.М. та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2015. – 46с.

5. Технологія ліків. Навчально-методичний посібник: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.І.Тихонов, П.А.Логвін, С.О.Тихонова, О.В.Мазулін, Т.Г.Ярних, О.С.Шпичак, О.М.Котенко; За ред.. О.І.Тихонова. – Х.: НФаУ; Оригінал, 2009. – 432 с.
6. Історія медицини / О. Голяченко. – Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 2004. – 248с.
7. Історія медицини / С.А. Верхратський С.А., П.Ю. Заблудовський. – К.: Вища школа, 1991. – 431с.
8. Ван Міл Дж., Нельсон І. Громадська фармація в Данії. // Фармац. журн. – 2002. – №2. – С. 15-17.
9. Історія медицини та фармації / З. М.Мнушко. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2009. – 208 с.
10. Мешковский А.П. Надлежащая практика хранения медикаментов // Провизор. – 2001. – № 1. – С. 6-8.
11. Саутенкова Н.Л. Організація роботи в датській аптеці // Фармац. журн. – 2001. – № 2. – С. 41-43.
12. Семенченко В.Ф. История фармации. – М.: Альфа, 2010. – 592с.
13. Сорокина Т.С. История медицины. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 560с.
14. Сятиня М.Л. Історія фармації: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – Львів, 2002. – 660 с.
15. Терещук Т.О., Каленюк Т.Г. Становлення аптечного законодавства у Галичині // Фармац. журн. – 1995. – № 4 – С. 88-92.
16. Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради та автор передмови В.П. Черних. – К.: Моріон, 2005. – 848 с.
17. Чекмн І.С., Вікторов О.П. Лікознавство Київської Русі // Фармац. журн. – 1982. – № 2. – С. 75-78.
18. Ярних, Т. Г. Екстемпоральна рецептура (технологія, аналіз, застосування): метод. рек. / Т. Г. Ярних, о. І. Тихонов, І. С. Грищенко та ін. – Х., 2015. –379 с.

20.3 Нормативно – правова база:

1. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 1. –1128 с.
2. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 3. – 732 с.
3. Державна фармакопея України/ Державне підприємство “Науково-експертний фармакопейний центр”- 1-е вид. – Х.: РІРЕГ, 2001. – 556 с.
4. Наказ МОЗ України № 44 від 16.02.93 р. „Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення”.
5. Наказ МОЗ України № 197 від 07.09.93 р. “Про затвердження Інструкції по приготуванню в аптеках лікарських форм з рідким дисперсійним середовищем”.
6. Наказ МОЗ України № 275 від 15.05.2006 р. «Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів».
7. Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2006 р. “Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробі медичного призначення, порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог замовлень”.
8. Наказ МОЗ України «Перелік провізорських посад у закладах охорони здоров'я» від 28.10.2002 р. №385
9. Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 р. «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки».
10. Руководство по Надлежащей практике хранения фармацевтической продукции // Провизор. – 2004. – № 18.

11. Стандарт МОЗ України «Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек» СТ-Н МОЗУ42 – 4.5: 2015 // За ред. проф. О.І. Тихонова і проф. Т.Г. Ярних. – Київ, 2015. – 109 с. (Затверджено наказом МОЗ України № 398 от 01.07.2015 р.).

12. Стандарт МОЗ України «Вимоги до виготовлення стерильних і асептичних лікарських засобів в умовах аптек» СТ-Н МОЗУ 42 – 4.6: 2015 // За ред. проф. О.І. Тихонова і проф. Т.Г. Ярних. – Київ, 2015. – 76 с. (Затверджено наказом МОЗ України № 398 от 01.07.2015 р.).

20.4. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ – <http://moodle.bsmu.edu.ua>
2. www.moz.gov.ua – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України
3. fp.com.ua – сайт журналу «Фармацевт практик»
4. www.provisor.com.ua – офіційний сайт журналу «Провізор»

21. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Геруш Олег Васильович - завідувач кафедри фармації, доцент.